

Europejskie Dni Dziedzictwa w 2018 r. "Niepodległa dla wszystkich"

W 2018 roku świętujemy setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Ten niezwykle ważny jubileusz jest również motywem przewodnim 26. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa, która w dniu 8 września 2018 r. w ramach XX Jubileuszowych Warsztatów Nadzoru Inwestycyjnego odbędzie się pod hasłem „Niepodległa dla wszystkich”.

Tematem tym chcielibyśmy przypomnieć historię odzyskania niepodległości. Ukazać dorobek długotrwałego procesu dziejowego (na przykładzie Aten Waleckich powiat walecki oraz Sanktuarium w Skrzatuszu gmina Szydłowo), w który zaangażowało się wiele wybitnych postaci i całe zastępy zwykłych Polaków, którzy w trudnych czasach zaborów, nie zapomnieli o swojej polskości, nie szczędzili trudu i ofiary, niejednokrotnie z własnego życia. W trakcie trwania XX Jubileuszowych Warsztatów chcemy pokazać jak należy odczytywać w zabytkach – niemych świadkach historii – dziejów tych ludzi i ich spuścizny, uzmysłowić jak wiele obiektów ma związek z procesem odzyskiwania wolności i suwerenności. Sesja wyjazdowa jest szansą na zbudowanie wspólnoty, lekcję patriotyzmu i pokazanie złożonych, wielokulturowych dziejów naszego kraju. Okazją do przywołania pamięci i szacunku dla tych, którzy za Niepodległą oddali życie. Wierzymy, że poznanie i zrozumienie różnorodnego dziedzictwa w kontekście historycznym i społecznym, to lepsze zrozumienie społeczeństwa, w którym żyjemy.

2018-09-08 sobota Sesja wyjazdowa Odjazd autokaru godz. 9:00

9:15 „Ateny waleckie”

Spotkanie z dyrektorem „Aten Waleckich” Panem Waldemarem Rogulskim w auli, bogato zdobionej m.in. portretami ściennymi przedstawiającymi ważniejsze postacie nauki i kultury europejskiego Oświecenia, wykonane w III ćw. XIX w.

W I rozbiórce Polski Ziemia Nadnotecka została zagarnięta przez Prusy. W 1781 roku Fryderyk II wydał specjalny mandat dotyczący spraw szkolnictwa, w którym Kolegium Jezuickie zostało przemianowane na Gimnazjum Królewskie. Jego dyrektorem i nauczycielem został duchowny katolicki - proboszcz walecki Józef Dalski. Dzięki Józefowi Dalskiemu w 1798 roku przystąpiono do budowy nowego gmachu szkolnego, który zachował się do dziś. Koszt budowy szkoły w ostatecznym rozrachunku wyniósł w 1805 roku 10.439 talarów. Budynek wykonano z palonej cegły. Znalazło się w nim 12 pomieszczeń i kaplica.

Za administracji Antoniego Perzyńskiego, dobudowano nowe skrzydło /miejsce dzisiejszej auli/ oraz założono obszerny ogród przyszkolny. W 1812 roku w budynku gimnazjum wojska francuskie urządziły szpital polowy /lazaret/. Następnie budynek służył jako areszt dla 900 rosyjskich żołnierzy wziętych do niewoli.

W 1816 roku okoliczna szlachta często urządzała bale karnawałowe, a w salach szkolnych gromadzono sprzęt wojskowy. Na skutek starań Antoniego Perzyńskiego budynek gimnazjum powrócił do należącego porządku.

Lata 50. XIX wieku były najgorsze za rządów Bismarcka i prowadzonego przez niego kulturkampf. W tych latach dyrektorem gimnazjum był Franciszek Peters. Za jego staraniem szkoła otrzymała pierwszą w swoich dziejach salę gimnastyczną w roku 1872. Natomiast aulę zbudowano w latach 1881 - 1982.

Uczniowie wiele zawdzięczają dyrektorowi gimnazjum Antoniemu Łowińskiemu, który był filologiem klasycznym i zajmował się również literaturą polską. Dopiero w 1893 r. niemieckie władze oświatowe pozwoliły na prowadzenie lekcji języka polskiego w Waleckim Gimnazjum.

Wystąpienie:

Prof. zw. dr hab. Jerzy Olszewski – Absolwent „Aten Waleckich”

mgr Marek Lewandowski – Wątpliwości z ustaleniem tożsamości postaci na portretach w auli „Aten Waleckich”

Odjazd autokaru godz. 10:40

11:00 Poznanie otoczeniu Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Skrzatuszu

Źródełko, Droga Krzyżowa, Stacje Różańca, Ołtarz Polowy, Dąb Papieski
Fragment tekstu, pochodzący z roku 1993, znaleziony kilkanaście lat po śmierci biskupa koszalińsko-kołobrzeskiego Czesława Domina wśród Jego osobistych notatek.
W Skrzatuszu musi być woda wydobyta ze źródła koło kościoła, gdzie obrała tron Matka Boska Bolesna. Woda z tego źródła, użyta z wiarą, dokona wielu uzdrowień i wielu nawróceń tych, w których wiara osłabła lub umarła.

11:30 Spotkanie w Diecezjalnym Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Skrzatuszu

Wystąpienia: **Proboszcz, Kustosz Sanktuarium ks. Wacław Grądalski oraz Pani Maria Szyszak**

Diecezjalne Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Skrzatuszu, zwane Częstochową Północy, było przez wieki ostoją katolicyzmu, miejscem słynącym cudownymi uzdrowieniami.

Historia skrzatuskiej parafii wiąże się nierozdzielnie z historią XV-wiecznej Piety - rzeźby z wierzbowego drewna, która trafiła do Skrzatusza ok. 1575 r. po dramatycznych wydarzeniach w kościele w Mielecinie, leżącym ok. 15 km na południowy zachód od Wałcza. Tam luteranie wyrzucili ją z kościoła, uszkodzili, usiłovali utopić, w końcu odsprzedali przygodnemu garncarzowi z Piły. Od niego nabyła figurę, z myślą umieszczenia jej w miejscowym drewnianym kościółku, mieszkanka Skrzatusza, Katarzyna Kadujska [Kadrzycka]. Skrzatusz był wówczas filią parafii p.w. św. Mikołaja w Wałczu, a kościół w Skrzatuszu p.w. Wniebowzięcia NMP, poświęcony został w 1572 r.

Jan III Sobieski w podzięk za spełnienie prośby o zwycięstwo nad Turkami, przesłał tu hojne dary, a Wojciech Konstanty Breza, starosta nowodworski, wojewoda poznański, wybudował okazałą świątynię. Istniejący do dziś barokowy kościół powstał w latach 1687-1694. Modlili się w nim król Stanisław Leszczyński, kardynał Pacceli, późniejszy Pius XII oraz kardynał Karol Wojtyła, późniejszy Jan Paweł II.

Świątynia ma bogaty wystrój barokowy — ołtarz główny pochodzi z końca XVII w. Na ścianach prezbiterium widoczne są freski z 1698 roku, obrazujące dzieje sanktuarium. Ambona oraz chrzcielnica pochodzą z końca XVII w., bogato zdobione ołtarze boczne wykonane zostały na przełomie XVII i XVIII w. Pierwsze organy również pochodzą z przełomu XVII i XVIII wieku, drugie, większe zostały wykonane w 1876 roku.

12:15 Sesja popularno-naukowa w świetlicy gminnej w Skrzatuszu

Pod koniec grudnia 2017 roku dokonano odbioru technicznego robót na obiekcie świetlicy wiejskiej w Skrzatuszu. Wykonane zostały prace remontowe wnętrza świetlicy m.in. zostały wygipsowane i pomalowane ściany, ułożono płytki na podłodze, panele na scenie i w zapleczach przy scenie, a także wyremontowana została kuchnia i jej zaplecze. Obecnie trwają roboty zewnętrzne.

Roboty remontowe i naprawcze przy renowacji Sanktuarium w Skrzatuszu

Wystąpienia:

1. mgr inż. Roman Chwaliszewski – Ratowanie sanktuarium – Renowacja i remont
2. mgr inż. Apolinary Teleżyński – Budowa Domu pielgrzyma
3. dr inż. Włodzimierz Łęcki – Kuźnia, Lemieszarnia w Wiesiołce

14:00 Obiad w Domu Pielgrzyma i powrót do COS OPO Wałcz Bukowina

Osoba do kontaktów i koordynator wydarzenia

Zbigniew Augustyniak

Tel. 602-118-472